

Nova udarca zadana Lewisu in uniji UMWA

Federalni sodnik Goldsborough izdal injunkcijo. Operatorji se uprli plačevanju pokojnine

Washington, D. C., 22. apr.—Dva nadaljnja udarca sta bila zadana Johnu L. Lewisu in rudarski uniji UMWA. Federalni sodnik T. Alan Goldsborough, ki je v torek naložil uniji delarno kazeno \$1,400,000, Lewisu pa \$20,000 zaradi žaljenja sodišča, je izdal preliminarno injunkcijo na podlagi Taft-Hartleyevega zakona, da konča stavko rudarjev na polju mehkega premoga. Injunkcija bo v veljavni 80 dni.

Drugi udarec je tožba, katero je v imenu operatorjev vložil Ezra Van Horn, da zadrži plačevanje pokojnine sto dollarjev na mesec starim rudarjem. Dogovor o plačevanju pokojnine rudarjem sta 12. aprila dramatično naznani Lewis in senator Bridges, republikanec iz New Hampshirea. Van Horn je vložil tožbo proti Lewisu in Bridgesu, da blokirata plačevanje pokojnine.

Goldsborough je zavzel stališče, da stavka še ni končana, da konflikt med rudarsko unijo in operatorji ni izvravnan in da stava v varnost ameriškega ljudstva še vedno ogrožena.

Van Horn je dejal, da je dogovor o plačevanju pokojnine nelegalen, ker določa, da so rudarji, ki niso delati za operatorje, kateri so v juniju lanskega leta podpisali pogodbo z unijo, upravljeni do pokojnine. Bridges je izjavil, da ni studiral te faze problema. Van Horn je rekel, da so ga odvetniki informirali, da so vse štiri provizije sklenjenega dogovora v konfliktu s provizijami Taft-Hartleyevega zakona.

Goldsborough bo v petek razglasil obsodbo. Lewis in unija sta bila prej spoznana za kriva kriminalnega žaljenja sodišča in

Rusija poslala protest iranski vlad

Zahetva prepoved objavljanja proti sovjetskih člankov

Teheran, Iran, 22. apr.—Sovjetsko poslanstvo v Teheranu je dostavilo formalno protestno noto iranski vlaži z zahtovo, naj prepove objavljanje protisovjetskih člankov in kartuhov v iranskih listih. Vsebino note je objavil iranski zunanjji urad.

Sovjetsko poslanstvo je tudi zavrnilo iranski protest proti profesorju E. L. Steinbergu, ki je v svojem govoru na moskovski radiostajah napadal iranske vlaže in ameriške vojaške misije v Iranu, dodeljene iranski armadi in politički sili. Poslanstvo pravi v noti, da govor profesorja ne more biti vzrok za protest iranske vlade.

"Profesor Steinberg," pravi poslanstvo, "je v svojem govoru orisal le sovražno politiko iranske vlade proti Sovjetski uniji in aktivnosti ameriških vojaških misij. Poslanstvo opozarja iransko vlado na zlobno kampanjo in blatenje Sovjetske unije v iranskih listih. Ti trdijo, da ima Sovjetska unija agresivne namere proti Iranu."

Ruska nota je povzročila razburjenje med člani iranske vlade. Boje se, da bo Rusija šla naprej in okupirala Iran v smislu šestega člena pogodbe, katero sta državi sklenili 1. 1921. Ta člen določa, da ruske čete lahko okupirajo Iran, kadar katera koli zunanjščina država skuša uporabljati iransko ozemlje v pripravah za napad na Sovjetsko unijo.

Prij je Moskva obdožila ameriške vojaške misije, da gradijo vojaške baze in letališča v Iranu z dovoljenjem iranske vlade.

kaznovana. Možnost je, da bo spoznana za kriva tudi civilnega žaljenja sodišča. Federalni prosekutor je naznani, da bo zahteval dodatno kazeno za Lewisom in unijo, če se rudarji ne bodo vrnili na delo. Injunkcija, katero je izdal Goldsborough včeraj, je nadomestila začasno injunkcijo, katero je 3. aprila izdal sodnik Matthew McGuire in katero Lewis in unija ignorirala.

Ko so se odvetniki unije in vlade prizkali v dvorani sodnika Goldsborougha in je Van Horn vložil tožbo, so rudarji počivali. Vrniti se niso hoteli na delo v znak protesta proti obsodbo Lewisu in unije. Samo okrog 100,000 izmed 400,000 rudarjev se je vrnilo na delo, čeprav jih je Lewis pozval, naj se pokore obredni sodišča.

Federalno vrhovno sodišče je odločilo, da se mora vsak pokoriti odredbi sodišča, čeprav misli, da je nelegalna in ako se poznaje dokaže, da je nelegalna.

Nova injunkcija je povzročila komplikacije. Ker bo v veljavni 80 dni, bo šla preko 30. junija, ko bo potekla veljavnost sedanje pogodbe med unijo in operatorje. Ako nova pogodba ne bo sklenjena in bodo rudarji zastavili 1. julija, bo potisnjeno vprašanje legalnosti stavke v ospredje. Nekateri odvetniki trdijo, da bo sedanja injunkcija preprečila oklic stavke.

Lewis ni bil navzoč v dvorani sodnika Goldsborougha, ko je izdal novo injunkcijo. Njegov odvetnik Hopkins se je zamanil proti izdanju injunkcije. Goldsborough je zavrnil Hopkinsov argument, da je bil konflikt med rudarsko unijo in operatorje končan s sklenitvijo dogovora o pokojninskem sistemu. Pomožni justični tajnik Morison je dejal, da je argument absurdnost, ker rudarji vztrajajo v stavki.

Nemško vrhovno sodišče v Frankfurtu

Frankfurt, Nemčija, 22. apr.—Nemško vrhovno sodišče je bilo ustanovljeno v tem mestu za ameriško in britsko okupacijsko cono. Dr. Herbert Rusheweyh je bil zaprišen kot načelnik sodišča.

ZAHTEVAJO KONGRESNO PREISKAVO AMERIŠKE POLITIKE V NEMČIJI

New York.—Člani ekskurativnega odbora Ameriškega slovenskega kongresa, ki opazujejo razvoj dogodkov v Nemčiji, so označili ameriško politiko denacionalizacije in demokratizacije v ameriški okupacijski coni za tragičen polom. V izjavi, katero so podpisali Leo Krzycki, predsednik kongresa; Zlatko Balovič, načelnik odbora, in George Pirinsky, zahtevajo kongresno preiskavo ameriške politike v Nemčiji.

"Polom politike," pravi izjava, "ogroža mir in varnost naše dežele in sveta. Spominja nas na grenke izkušnje po zaključevanju prve svetovne vojne. Ker ni Nemčija takrat demilitarizirana, so nacisti lahko začeli drugo svetovno vojno. Čez 300,000 mladih Američanov je moralo platiči z življenjem zmote ameriških in britskih kovačev politike ter industrijev, ki so omogočili Nemčiji zgradnjo vojne industrije. V drugi svetovni vojni je bilo izgubljenih milijone življenj v Evropi in Aziji. Države, katero so Hitlerjeve armade invadirale, so utrpele ogromno škodo.

Ponovitev zmote po drugi sve-

Milijarde dolarjev za obrambo Amerike

Tajnik Forrestal orisal program

Washington, D. C., 22. apr.—Trumanova administracija je propričala kongresu, naj sankcionira potrošnjo skoraj \$46,000,000 za obrambo Amerike v prihodnjih treh letih. Naglasila je zlasti potrebo ojačanja letalske sile.

Nov program je orisal obrambni tajnik Forrestal, besednik predsednika Trumana v zadevah obrambe, ko je nastopil pred člani senatnega odseka za vojaške zadeve, kateremu načeljuje senator Gurney, republikanec iz Južne Dakote. Nižja konvensija zborovica se je že izrekla za povečanje letalske sile na 70 grup, Truman pa je predlagal povečanje na 86 grup.

Forrestal je izjavil pred člani senatnega odseka, da bodo stroški obrambnega programa znali v prihodnjem fiskalnem letu, ki se prične 1. juliju, \$14,481,000,000. Naslednje leto bo dno znašali \$15,000,000,000, tretje leto pa \$16,500,000,000.

Proračun, katerega je Truman predložil kongresu v januarju, je določal potrošnjo \$11,000,000,000 za obrambo v prihodnjem fiskalnem letu.

Poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V poveljnički letalski sile so predlagali, naj kongres dovoli obvezni določili.

V povel

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENE SLOVENE NARODNE PODPORNE
JEDNOV

Organ of and published by Slovenske National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$4.00 na pol leta, \$2.00 za četr leta; za Chicago in okrožno Cook Co. \$8.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year. Chicago and Cook County \$8.50 per year. Foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglašev po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenezarotenčni članki so ne vrčajo. Rokopisi literarne vsebine (črlice, pesmi, drame, pesmi itd.) se vrnejo posiljalcu le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

128

Ball hoče "osrečiti" delavstvo

Senator Ball iz Minnesota hoče ameriško delavstvo "osrečiti" z novim zakonom, katerega namen je drastična revizija zveznega mezdournega zakona. Seveda v škodo delavstva. Ta zakon, ki je zaključil Rooseveltovo "newdealsko" zakonodajo, je bil sprejet leta 1937. S tem zakonom je bila postavljena minimalna plača, ki je prvotno znašala sijajnih 25c na uro, par let pozneje pa se je avtomatično zvišala na 40c, kjer je še danes. Tako pa so argumentirali, ako bi takoj določili 40c na uro, bi bil to prevelik udarec za številne podjetnike. Pa so napravili kompromis, da ni nobenega delodajalca zdaleč "božji žlak" in jim dali časa, da so se lahko vnaprej asimilirali. Vendar pa je bil ukrep sam na sebi dalekosežnega pomena, kajti prvič v zgodovini je vlada dekretirala "pod" pod plaćami.

Druga določba tega zakona je stabilizirala delovnik na 40 ur v tednu in določala poldrugo plačo za nadaljnjo delo. Tega čezur-nega dela je bilo posebno veliko med vojno in poldruga plača za to delo je bila nekako nadomestilo za zvišanje plač. Z zaključkom vojne je čezurno delo večinoma odpadlo in radi tega se je zmanjšal tudi zaslužek milijonov delavcev. Ta padec zaslužka je bil potem deloma izvršen s splošnim zvišanjem plač. Ker pa je kongres odpravil kontrolno cen, se je delavstvo kmalu znašlo tam, kjer je bilo pred površkom. Pred dobrim letom je prišlo do novega zvišanja plač, kar pa ni dohitelo naraščajoče draginje. Zdaj je na dnevnem redu gibanje za tretje mezdno zvišanje po vojni.

Te zakoni je mnogim "free enterprizerjem" trn v peti. Pred kongresom so ga naskakovali, odkar je bil "new deal" poslan na poklopališče. Trn v peti je posebno Narodni zvezki tovarnarjev, glasnici velebitniza, ki ga ima že več let na programu za preklic sli za kloroformiranje z drastično revizijo. Po sprejetju Taft-Hartleyjevega zakona je ta zakon sploh postal glavna tarča. Za velebitniz in "delavske prijatelje" je bilo vprašanje, kako ubiti ta zakon. Za preklic je preveč opozicije, torej ga je treba zadaviti na kak drug način.

Kdo ima v službi toliko legalnih talentov kakor Narodna zveza tovarnarjev—mastočno plačanih korporacijskih odvetnikov, ki so sestavili tudi T-H zakon, je stvar enostavna. Ti talenti so sestavili tudi načrt za kloroformiranje mezdournega zakona in ga izročili v varstvo poslušnemu Joevu Ballu iz Minnesota, da ga pilotira v senatni zbornici. Na delo so poslali tudi celo armado lobistov, da ga potisnejo skozi kongres. Organizirano delavstvo je seveda stodatotno proti; ne samo proti, marveč že več let pritiska na kongres za zvišanje minimalne plače na 75c na uro. Ampak ker delavstvo nima svoje stranke, ima v kongresu le malo pristašev; slično tudi v državnih zbornicah.

Zakonski osnutek za revizijo mezdournega zakona je prevejan načela od začetka do konca. V trikarstu je zelo podoben Taft-Hartleyjevemu zakonu. Zakona direktno ne odpravlja, marveč bi ustvaril v njem celo verigo luknenj. Na eni strani bi že delo razdelili v mezdne distrikte, med katerimi bi bila lahko različna minimalna plača. Namen te postavke je, da se zopet napravi razlika med južnimi in severnimi državami, in sicer zato, da bi podjetniki laže izigravali delave.

Na drugi strani ta predlog res določa zvišanje minimalne plače na 60c na uro, toda ta postavka bi lahko držala ali pa ne. Predlog namreč daje moč, da sme uprava na priporočilo novih distriktnih ali industrijskih organov, ki bi jih sestavili delodajalci, znižati minimalno plačo na 50c ali jo pa zviša na 70c. Uprava bi se morala ravnati po nasvetu teh organov. Da bi ti organi prej zahtevali niso kakor višjo mezdno postavko, ni nobena uganka.

V tem Balloven predlogu je še več podobnih trikov. Eden teh se nanaša na vajence, katerih plača bi bila izven tega zakona—podjetniki bi jih lahko plačali kolikor bi hoteli. Brez dvoma je veliko takih delodajalcev, ki bi se okoristili tudi s tem, da bi "vajence" pogosto spremnjam—lahko tudi navadne delavce, še bolj pa delavke klasificirali za "vajence". Poleg tega bi bilo tudi dva do tri milijone delavcev, ki so zdaj kriti, izključenih iz mezdournega zakona. V svetu plače in pol bi bil tudi podaljšan delovnik od 40 na 44 ur na teden.

Z drugo besedo, ako kongres sprejme ta Ballov predlog, bi od mezdournega zakona ostala le še senca. Z njim bi se zgordilo nekaj podobnega kakor se je z Wagnerjevim delavskim zakonom, katerega so "delavski prijatelji" ubili s T-H zakonom.

Nasprotniki Ballovenega predloga pritiskajo na kongres za sprejetje zakonskega osnutka, ki sta ga predložila kongresnik John W. McCormick (Mass.) in senator Elbert D. Thomas (Utah). Ta predlog določa zvišanje minimalne plače na 70 ali 75 centov na uro. Organizirano delavstvo zahteva to zvišanje že več let. Tudi Truman je to že parkrat priporočal kongresu; to je bilo tudi vse—gole besede brez dejanja ali pritiska na kongres s strani administracije. To zvišanje minimalne plače je zelo potrebno, kajti v deželi je še vedno čez tri milijone in pol delavcev in delavk, katerih plače se ravna po tem zakonu, to je zaslužilo komaj 40c na uro. To so najbolj mizerno plačani delavci. Tudi če kongres zviša minimalno plačo na 70 ali 75 centov na uro, ta plača ne bo v trgovini pomenila več kakor je pomenilo 40c pred sedmimi, osmimi leti. Wallace na primer zahteva minimalno plačo dolar na uro, kar bi bilo bolj v skladu z draginjo kakor pa 60 ali 75 centov na uro.

V kongresu so slab izgled za sprejetje Thomas-McCormickovega predloga. Več možnosti je, da bodo "ljudski" poslanci sprejeli Ballov predlog, za katerim stoji ves wallstreetski aparat. Protitemu predlogu se sicer borijo unite in tudi razne druge organizacije—zadržalne, cerkvene in ženske. Toda na koncu je reakcija. Kot prvi najnovješji poročilo zveznega delavskega depnamenta, se reakcija pripravlja, da Taft-Hartleyjev zakon potisne tudi skozi vse državne zbornice. Če bi se organizirano delavstvo oklenilo

Glasovi iz naših naselbin

Gornikov komentar

Bellingham, Wash. — Zdaj čitalci knjige "The Silent People Speak." Izposodil sem si jo v javni čitalnici. Čitatelj dobiva vnos, da avtor podaja objektivno sodbo o Jugoslaviji, njemenujmo ljudstvu, o odnosu Jugoslovjanov do vlade itd.

Pisatelj Robert St. John je govoril z Jugoslaviji vseh političnih strank in z nasprotniki sedanega režima, a je dobil komaj majhen odstotek takih, ki bi si želeli nazaj pod prejšnji režim. Natančno se je informiral o načinu volitev itd. Tako vas knjiga popelje v duhu v Jugoslavijo in vam predstavi ljudi, kateri govorijo z vami. Pisatelj le izrašča, ljudstvo pa govorja in odgovarja.

Ta knjiga je zato redkost, ker je nepričutanska. Tudi je velika pomena posebno v sedanji dobi duševne histerije, ki je zavela ta kontinent.

Ameriško ljudstvo je pod vtim, da v Jugoslaviji nimajo svobode. Toda Američani, ki bodo čitali to knjigo, ali so jo že čitali, bodo dobili drugačne pojmove ne samo glede naše domovine, temveč zaenkrat spoznali vso laži-propagando. Da, ta knjiga je velike vrednosti in kupiti bi jo morala vsaka družina! Dasiravno nimam nobenih dohodkov, ampak le nekaj prihankov, sem knjigo naročil.

Dne 5. aprila je bil shod za Henryja Wallacea. Sprva nisem nameraval iti. Tudi moji sosedji niso šli, dasi so večinoma zanj. Toda radovednost, kolikor ljudi je za Wallacea, me je premagala in sem šel. Misliš sem, da bodo na shodu večinoma mladi ljudje, a bili so po večini starci. Črnoboržanci in raketerji lepo živijo in so deležni vsega spoštovanja, poštenjake pa zanjujejo in se jim posmehujejo.

George Gornik.

Dr. Alfonso Lopez, predstavnik Colombie v začetnem svetu Z. N. čita vesti o revoluci v svoji domovini. Revoluci v Bogoti je preizgredila tudi panameriško konferenco in poslala diplomata v skrivnosti.

nizem in ni bilo o njem ne sluh. Zedinjene države so se rodile v revolucioni. Potem je bila civilna vojna in nato križe. Ampak tedaj komunizma še ni bilo, da bi krivdo zvrnil nanj. Tudi še ni nikdar stopil oborožen ruski vojak na ameriških tla, da bi pomagal zatreći revolucion, kakor je Amerika poslala nekaj divizij proti boljševikom v Rusijo. Kljub temu vprijemo, da nam grozi nevarnost od teh ljudi . . .

teri so preili potoke krvi za osvoboditev izpod fašizma?

Oni so žrtvovali mnogo mladih življenj in na ta način očeli bivšega in ravnatelja Zadržalne zvezve v starji Jugoslaviji. Ali je Krist učil sovraštvo ali ljubezen? Naj vam bo v poduk, da sila vedno rodi odpor. Da je to res, vam kaže naslednja objava.

Morda zato, ker je pokojni Fojkar prispeval za svobodo tisku, sli radi tega, ker se je zgrasil nad tožbo kapiana, odnosno bivšega in ravnatelja Zadržalne zvezve v starji Jugoslaviji. Ali je Krist učil sovraštvo ali ljubezen? Naj vam bo v poduk, da sila vedno rodi odpor. Da je to res, vam kaže naslednja objava.

Ne, ni napačno, če jim pomagamo, ker to so ravno isti hrabi in pošteni ljudje, kot so bili včeraj in se niso nič izpremeli.

Strupena propaganda proti Jugoslaviji je plačana od mednarodnih bankirjev in magnatov olja! Jugoslaviani ne pustijo, da bi jim ti izkorisčevalci očeli kri, kot so to delali stoletja.

Popolnoma upravljeno in razumljivo je početje teh mednarodnih pijavk, ker oni se borijo za ohranitev boga dolaria, toda

zalostno je, da jim pri tem ne

častnem delu pomaga tudi tolko jančarjev slovenskega naroda.

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

Kljub temu pa jih ljudje obožujejo in spoštujejo! Kdaj

pa se vendar svet spamešča?

Prišli smo tako daleč, da imenuje bandite one, ki se potegujejo za pravičen in pošten, košku, dočim so nazadnjaki in goljuhi na višku. Kaj se godi v Vatikanu? Največje raketerstvo in sleparstvo!

Znano je, da ima papež investiran denar po vsem svetu.

To so tisti "sveti" možje,

ki se ne brigajo za posvetno življenje!

K

GOZDOVI SO ZAŽIVELI

Vera Petkovič

Ljubljana.—Ko sem stopila iz jutranjega vlaka, je malo mestec Litija še spalo. Hih se počasi lezje iz megle in obrisi bližnjih gozdov so se komaj poznali. Srečala sem le nekaj delavcev in delavk, ki so hiteli v tovarno. In razen čebeljanja zgodnjih gospodinj pred mesnico ni bilo čuti ničesar več. Jutro je bilo dokaj hladno, pa sem hitro nadaljevala pot v Šmarino, kamor sem bila namenjena.

Gozdne brigade Pavla Korčagina ni težko najti. Prav stedi vasi sta gozdna uprava in krajenvi ljudski odbor brigadi dodelila lep, primeren prostor za taborišče, kuhišnjo, intendanturo in štab. Pred kuhišnjo, nad katero visi parola "Naš uspeh—uspeh naših obratov", sem nashi komandanta Lojzeta Rogliča in pomočnika intendanta v posvetovanju za kosilo. Mladi brigadirji pa so že korakali s pesmijo na ustih v sveže jesensko jutro, kjer so gozdovi, se vsi dremotni, zaviti v gosto, vlažno meglo čakali, da znova zaživi dan dela, in sonca.

V intendanturi sem spoznala brigadnega tajnika Matijo Črnivec, ki je neumorno iskal po policiak nekakšen vijak. To van je visok suhljat tovariš, katemu krasil prsa spomenica, a tudi njegov lice in njegov nastop dokazuje sposobnost in požr-

po grabnu pridrsl pomocnik intendanta tovariš Karol Jakša s svojo veliko košaro jabolk in kruha, ki jih je razdelil za malico. Tako sem lahko malo pokramljala z brigadirji, sicer je še tako Berce enkrat zavplil: "Kar hitro na dejo, vsake minute je škoda, vsakega polena, ki bi ga lahko razkljal ta čas.

Taki so naši Primorski fantje! Pa tudi Kranjci ne zaostajajo za njimi! To je dokazal petnajstletni Janezek, ki je jokal, ker ga prvotno niso hoteli vzeti v brigado, ker je majhen. V delu pa dohitve najboljše in v svojem prostem času prebira prijubljeno knjigo "Kako se je kalilo jeklo". Morda bi Janezek hotel biti Pavla Korčagin, prav gotovo pa bo vreden član Korčagine brigade.

Teren, na katerem brigada dela, je težak. Na visokem je, hrib je skoraj ves posekan z oben strani. Dolge vrste zloženih drva so prica nihovega truda in marljivosti. Posebno težavno je delo v grabnu, kjer je posebno nevarno delati. Tam sem našla známko Ivico Prosenovo, ki je že udarnik s proge Šamac—Sarajevo, kar bo s svojo požrtvovljnostjo verjetno dosegla tudi v gozdni brigadi.

Na tem delu hriba dela prva četa, ki do sedaj nosi prehodno zastavico. Komandir II. čete, Frank Verček, Maple Heights, Ohio, \$5, dva po \$2 in dva po \$1. Louis Furlan \$3, John Filipič \$10 (s pripombo: "Ker sta Ivan Jontec in Langerholc dopisnika svetovnega lista A. D., prispevan za vsakega po en petak.")

Mrs. Jennie Jakulin od Progresivnih Slovensk izročila vsoto \$30.50.

Joseph A. Siskovich prispeval \$5; Andrew Mele \$3; dva po \$2, 14 po \$1 in devet po 50 centov. Pioneer Lodge No. 558 SNPJ, Chicago, Ill., \$100.

Jugoslav Savings and Loan Association, Chicago, Ill., \$200.

Mrs. Frances Koritnik, Crafton Branch, Pa., poslala \$10, društvo št. 99 ABZ, Moon Run, Pa., \$5, Frank Maček \$4 in eden \$1.

Društvo Nada št. 102 SNPJ, Chicago, Ill., \$50.

Društvo Prosvešta št. 275 SNPJ, Maynard, Ohio, \$25.

Po \$10: Društvo št. 200 SNPJ, Herminie, Pa. in društvo št. 92 SNPJ, Franklin, Kans.

Društvo Triglav št. 94 SNPJ, Colorado Springs, Colo. \$5.

Mrs. Rose Dablock, Blairsville, Pa., poslala \$50 za slednje: Društvo št. 13 ABZ, Baggaley, Pa. \$10 in društvo št. 318 SNPJ \$5, podružnica 95 SANS, Hostetter, \$10 in John Resnick \$5; v Pittsburghu, Pa., nabran \$6, v okoliških naselbinah pa eden \$2.50 dva po \$2, sedem po \$1 in ena 50 centov.

Društvo št. 106 SNPJ, Imperial, Pa., \$150 in ženski klub društva št. SNPJ \$25.

Mrs. Antonia Remitz, Enumclaw, Wash., poslal \$22.55 za društvo Večernica št. 738 SNPJ \$5. Dva prispevala po \$2, 12 po \$1, dva po 50 centov, eden 30 centov in eden 25 centov.

Milan Medvešek, Chicago, Ill., poslal \$6.20 za Mary Žugic \$5 in De Pue, Ill., in eden \$1.20.

Po \$10: Društvo št. 434 SNPJ, Arma, Kans.; društvo št. 35 SNPJ, East Pittsburgh, Pa.; društvo Sloga, št. 505 SNPJ, Monessen, Pa., in Victor Bele, Waukegan, Ill.

Federacija društev SNPJ za vzhodni Ohio in zapadno Pensylvanijsko \$25.

Društvo št. 110 SNPJ, Chisholm, Minn., \$10, člani na seji \$7, skupaj \$17.

Slovenski socialistični klub Milwaukee, Wis., \$10.

Frank Kushai, Brooklyn, N.Y., poslal \$19; društvo Bratska zveza št. 140 SNPJ \$10, Walter Derganc \$5, trije prispevali po \$1.

Joseph Skoff, St. Clairsville, Ohio, poslal \$14, sedem jih je prispevalo po \$2.

V imenu odbora vsem najlepša zahvala!

NAD MILIJON

delovnih ljudi in njihovih družin bo letos uživalo letne dopuste v Jugoslaviji. Že zdaj se skrbno pripravljajo, da bodo letoviški obrati dobre izkorisceni vse jeto. Računajo, da bo letos preživelio počitnice v sindikalnih, mladinskih in vseh drugih letoviških obratih 1 milijon 70.000 ljudi. Turistično sezono bo treba v primeri z lanskim letom precej podaljšati.

Prav nerada sem šla s terena. Lepo je med njimi, sicer so žuljave roke in oznojeni lica, a v sreih je zavest, da so z žulji na rokah in s pesmijo maoček in žag oživeli gozdovi, a to življenje bo dalo drva beli Ljubljani.

Brigada dela od sedmih do treh. Po kosiu, ki je izdatno in dobro pripravljeno, sledi navadno počitek, a to soboto ni bilo časa za to. Večina je pospravljala taborišče in dvorišče—Ivica in Marica sta menjavali brigadi sten-čas, ki je tudi njihova dika in ponos. Karel Jakša

Viktor Čelan, novator iz Maribora

Slovesna otvoritev "Dom igre in dela" na Jesenicah

Ljubljana.—Slovesno so otvorili "Dom igre in dela" na Jesenicah, imenovanega po partizanki Sonji Župančičevi, ki je dala svoje mlaude življenje za našo lepo bodočnost.

Pri otvoritvi so bili navzoči zastopnica ministrstva prosvete LRS tov. Živa Kraigherjeva, daje zastopniki krajevne ljudske oblasti, ljudske prosvete, železarne, sindikata in drugih množičnih organizacij, ki so storile vse, da je dom lepo urejen in da bo lahko polni inigr služil svojemu velikemu namenu.

Poročilo odbora za svobodo fiska

(Nadaljevanje z 2. strani)

Frank Verček, Maple Heights, Ohio, \$5, dva po \$2 in dva po \$1. Louis Furlan \$3, John Filipič \$10 (s pripombo: "Ker sta Ivan Jontec in Langerholc dopisnika svetovnega lista A. D., prispevan za vsakega po en petak.")

Mrs. Jennie Jakulin od Progresivnih Slovensk izročila vsoto \$30.50.

Joseph A. Siskovich prispeval \$5; Andrew Mele \$3; dva po \$2, 14 po \$1 in devet po 50 centov. Pioneer Lodge No. 558 SNPJ, Chicago, Ill., \$100.

Jugoslav Savings and Loan Association, Chicago, Ill., \$200.

Mrs. Frances Koritnik, Crafton Branch, Pa., poslala \$10, društvo št. 99 ABZ, Moon Run, Pa., \$5, Frank Maček \$4 in eden \$1.

Društvo Nada št. 102 SNPJ, Chicago, Ill., \$50.

Društvo Prosvešta št. 275 SNPJ, Maynard, Ohio, \$25.

Po \$10: Društvo št. 200 SNPJ, Herminie, Pa. in društvo št. 92 SNPJ, Franklin, Kans.

Društvo Triglav št. 94 SNPJ, Colorado Springs, Colo. \$5.

Mrs. Rose Dablock, Blairsville, Pa., poslala \$50 za slednje: Društvo št. 13 ABZ, Baggaley, Pa. \$10 in društvo št. 318 SNPJ \$5, podružnica 95 SANS, Hostetter, \$10 in John Resnick \$5; v Pittsburghu, Pa., nabran \$6, v okoliških naselbinah pa eden \$2.50 dva po \$2, sedem po \$1 in ena 50 centov.

Društvo št. 106 SNPJ, Imperial, Pa., \$150 in ženski klub društva št. SNPJ \$25.

Mrs. Antonia Remitz, Enumclaw, Wash., poslal \$22.55 za društvo Večernica št. 738 SNPJ \$5. Dva prispevala po \$2, 12 po \$1, dva po 50 centov, eden 30 centov in eden 25 centov.

Milan Medvešek, Chicago, Ill., poslal \$6.20 za Mary Žugic \$5 in De Pue, Ill., in eden \$1.20.

Po \$10: Društvo št. 434 SNPJ, Arma, Kans.; društvo št. 35 SNPJ, East Pittsburgh, Pa.; društvo Sloga, št. 505 SNPJ, Monessen, Pa., in Victor Bele, Waukegan, Ill.

Federacija društev SNPJ za vzhodni Ohio in zapadno Pensylvanijsko \$25.

Društvo št. 110 SNPJ, Chisholm, Minn., \$10, člani na seji \$7, skupaj \$17.

Slovenski socialistični klub Milwaukee, Wis., \$10.

Frank Kushai, Brooklyn, N.Y., poslal \$19; društvo Bratska zveza št. 140 SNPJ \$10, Walter Derganc \$5, trije prispevali po \$1.

Joseph Skoff, St. Clairsville, Ohio, poslal \$14, sedem jih je prispevalo po \$2.

V imenu odbora vsem najlepša zahvala!

V Postojni urejajo muzej

Pred leti je bil majhen pridopsni muzej, ki pa so ga okupatorji odnesli v Italijo. V poslopju bivšega glavarstva, kjer bo sedaj sedež gozdne uprave, je srednješolski muzej, ki je tudi delno poškodovan. Vendar ga bo mogoče kmalu obnoviti in odpreeti.

To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka, mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala okrogla Ančka Ančič iz Dobrunj in Marica iz Slovenije. Lojze se mi je smejal, ker nisem takoj opazil, tri brigadirje za velikim kupom posekanega vetrjeva.

"To sta Berce in Pelicon, dva najboljša delavca". Nekoliko nejevoljen mi je Berce segel v roke, ker sem ga prekinila v največjem delovnem tempu. Dva vesela fanta sta to, iz Dornberga pri Gorici sta doma. Prvi je komandir prve čete, a Pelicon njegov namestnik. Pridružili so se tudi playolasi Jaka,

mala ok

PRED SONČNIM VZHODOM

NOVELE

ANTON INGOLIČ

(Nadaljevanje)

Še zdaj sem vesel, da sva brez besede, brez vzdihov pretrpela vse, kar so počeli z nama, preden so naju ob zori odpeljali doli v vas. Bolj kot njihove psovke in njihovi udarci me je bilo škodoželjni smeh nekaterih naših vaščanov. Toda najtežji trenutki so mi bili prizanešeni: naši domači niso vedeli ničesar. Tebe so posadili spredaj k šoferju. Nemoteno sem te lahko gledal. Včasih si se ozrla k meni, nič strahu niti v tvojih očeh, razumlj sem svoje pogledne. Tudi jaz sem čutil isto: samo dva sva skupaj! Iz ljubežni drug do drugega in do zemlje, kjer srasla, bova junaško pretrpela vse, kar namena.

Toda malo pred mestom so avto ustavili in sunili tebe na cesto.

"Ona pojde z menoj!" sem zakričal.

"Ne, Če ne maramo niti v lagerju. Naj se čimprej izgubi na Primorsko, od koder se je privlekla, sicer se ji lahko kaj hujšega pripeti!" je zakričal ptujski hitlerjanec in dal šoferju znamenje.

Avto se je premaknil. Ti si se medtem potrašala s ceste in se pognala k meni. Ujel sem te za roko, toda vojak te je spet sunil in tvoja roka se je izmaznila iz moje. Še en krik, še en pogled in že so z menoj drveli proti mestu.

Natanko dve leti je minulo od tega dogodka, dve leti nisem videl svojih svetih oči, dve leti nisem videl naše skromne vasi pod Halozami, kjer je skrito toliko sreče in gorja, toliko revščine in bogastva, dve leti nisem slišal svojega mehkega glasu, slišal tudi nisem otočno poječe govorice naših Halozanov, ki je milozvočnejša od najlepše godbe. Dve leti... Kaj se je v tem času zgodilo z menoj, kaj s teboj, z mojimi Halozani in z našim narodom!

Noč mi je minula ko kratka ura. Na okna že trka jutranja zarja, toda oči mi niso trudne, besede mi še vedno same lijejo v pero; vendar moram odložiti pisanje, čas je, da grem v tovarno na delo...

16. maja.

Zadnje dni sem bolehal. Prečuta noč za mizo je bila preporna za moja pijuča. Zdaj sem spet dober. Sicer pa je danes nedelja in bom lahko posvetil tebi ves dan.

Kaj se je zgodilo z menoj od onega usodnega jutra pred dvema letoma?

To, kar s tisoči drugih zavednih Slovencev in Slovenk. Odpeljali so me v ptujske zapore, me zasililevali o stvareh, ki sem jih, in še več o stvareh, ki jih nisem "zakrivil". Dvakrat, trikrat so moše pretepli in me odpeljali na Bor. Tu je bilo laže, niserbil sam. Spet mučno zasiljevanje, poniževanje in zmerjanje iz dneva v dan. Sčasoma sem se vsemu prividal, naši mučitelji pa so izgubili veselje z mano, ker sem jim jasno pokazal svoj prezir. Poslali so nas na delo. Tu sem večkrat videl svoje domače, prinašali so mi hrano in tudi pogovarjal sem se z njimi. V neizmerno utehu mi je bilo očetovo sporočilo, da se ljudem začenjajo odpirati oči, da že spoznavajo volka, ki je prišel k nam v podobi jagnjeta. Za naše ljudi se nisem več

bal, težila me je le še skrb zate, ali si se lahko vrnila v Ljubljano ali ne. Naročal sem znamen, ki še niso bili z nami, naj poizvedo, kje si in kako se ti godi. Vsa moja povpraševanja so bila zamant.

V začetku junija so odpeljali del interniranov neznano kam. Odslej smo bili tudi ostali pripravljeni na odhod. V Nemčijo, na Poljsko, v Srbijo? Ni bilo treba dolgo čakati. Nekega večera so spet pridržali črni, zaprti kamioni. Naložili so tudi mene. V trdi temi so nas odpeljali skozi pokojne vasi v Maribor. Tu smo prespalno noč v kleteh meljske vojašnice. Zjutraj so pripeljali možem iz njihovih domov žene in otroki, nekaterim celo starše. Mojemu očetu in moji materi je bila vsaj ta nesreča prihranjena. Ne more ti popisati prizor, ki sem jih videl. Vendar nihče ni prosil za milost. Slednjič so nas s kovčegi, culami in koščami pognali na dvorišče.

Začela se je skozi mariborske ulice najbolj žalostna procesija, ki sem jo kdaj hodil. Nemški vojaki z nasajenimi bajoneti so nas kot najhujše zločince gnali proti postaji, može in žene, starce in otroki, intelektualce, trgovce, obrtnike, delavce in celo nekaj kmetov, zastopnike vseh slovenskega človeka na Štajerskem.

Vse imetje smo nosili s seboj. Moj kovčeg je bil sicer lahek, toda pomagal sem nositi posestniku iz ptujske okolice veliko košaro. Pet-njegovih otrok se je šibilo pod culami in bolehnja žena se je opotekala z dveletnim dekletem v naročju. Pet cul v velika košara, to je bilo vse, kar so postili skrbnemu kmetu. Vzeli pa so mu deset oralov orne zemlje, dva oralna vinoigrada in deset oralov gozda. Pustiti jim je moral lepo hišo, hlevje z živino, shrambe z živili, klet s polnimi sodi vina. Zakaj? Ker je bil Slovensec in se je kot takšen zameril nemškim in nemškatarskim ljudem v vasi in v Ptaju. Otroci so prestrašeno gledali okoli sebe, ne razumevali, kaj se dogaja z njimi, ženi so tekle solze po razoranem obrazu.

Podvinšek je stopal ob meni trdo in se ni oziiral ne na levo ne na desno. Pred menoj je stopal profesor s svojo rodbino, v kovčegu in na hrbitniku je nosil svojo učenost in svoje imetje, dalje spredaj so šli še drugi. Nihče ni spregovoril besede.

Ob hišah so se zbirali ljudje, večinoma žene in mladina. Groza je gledala iz njih oči. Mnogi so jokali.

Tedaj nam pomaha dekle: "Srečno in kmalu na svidjenje!"

"Na svidjenje!" za kličem.

Pet, šest srednješolcev v naši vrsti začne peti:

"Oj, zdaj gremo,
nazaj se pridevamo!"

Rezek glas najbližjega stražnika takoj zaduši njihovo petje. Na ulicah je bilo vse več in več ljudi. Nekaj nemških vojakov in časnikarjev nas je obletavalo in fotografiralo. Razganjalo mi je prsi.

(Dalej prihodnjic.)

Tedaj pa tega ni vedela, mislila je samo, da je slaba.

Šel je od nje v dvomih, da bo živel. Tudi starši so jo obiskali in pretrevo njenega rojstnega dne in preživeli z njo nekaj dni otočnega slavlja, ko da se jim je ločiti za vedno.

In vendar je ozdravela. Mlado telo je premagalo zavratno bolezen. Vse leto je bila na okrevari v inozemskem zdravilišču, kamor jo je odpeljal še blesto po težki krizi in jo izročil v oskrbo bojničarki. Zavoljo odalenosti je ni mogel ne enkrat obiskati.

Kakšno presenečenje mu je pripravila, ko se je vrnil ponj!

V drevoredu spominov svetlo žari tisti dan, ki je presekal temo in žalost!

Tiho veselje leži na zdravilskem obrazu, vsi okrog nje se vzpodobno smehljajo. Sama sebi se zdi važna, vredna plačila za to, da je izvršila takšno znamenito delo, da je ozdravela.

Dan prijaznq sije; v jesenskem soncu leži zunaj pod drevjem prav toliko zlatega listja, kolikor ga je ostalo na drevju, in zrak se polni z njim pri sleherni dihi ljubezni dne.

Gre mu naproti do vrta. Zdraviliški dom v listnatem parku je podoben čarobnemu gnezdu porajajoče se jeseni. Zareče barve njenje okolice poudarjajo nežnost njen polti, rožnate in malce zagorele.

Ni je našel koprneče in rumeče ko druge krate; bila je zdrava, sveča, vesela in se razposajeno zasmajala njegovemu presenečenju. Smeħ in zvok njenega sočnega glasu sta se mu zdejtu; zatrjeval jih je, da je nepretkan zvijaco.

Vendar pa se je slabše ko razvajeno otroče. Ostevala ga je, nič ji ni bilo všeč, s svojimi zdravimi, rdečimi licmi pa se je zdel ne samo tuj, ampak sovražen.

Zelo je shujšala in njeni stanje ni dajalo velikega upanja.

Nikogar ni hotela sumničiti. Nezaupanje jo jebolelo.

Do sem je korakal z gotovim korakom v spominih; v tehle dogodkih se je gibala kakor doma. Toda od tam dalje je šla z njo tema. Cutila jo je za tlinikom, čeprav je izginila, ko se je nemirno ozrla, da bi jo raziskala.

Na prvi pogled je bilo vse v redu. Življenje je teklo, kakor se spodobi. Šla v par z možem, ki ga je ljubila. Bil je pogoj njene sreče in trdna točka v nemirnem valovanju sveta. Šla je vedno naprej, ne da bi se kje ustavila, in gledala vedno naprej ter imela v nagonski sebičnosti pred seboj zgoj skupne korist.

Kadar pa je obrnila pogled na druga ob svoji strani, ki je bilo, ko da je drugam usmerjen, njegov duh pa odsonen in zaposlen z neznanimi rečmi, da sanja o neznanih radostih, da je prevzet od neznanih strasti. Kaj je si jalo iz njegovih oči, ko se je obrnil v njeno vprašajočo krenjanje? S čim je bila napolnjena njegova notranjost tako, da če je hotela prelitri vročo vsebino svoje ljubeče duši v njego dušo, je polnila zvrhano čašo?

Kadar pa je obrnila pogled na druga ob svoji strani, ki je bilo, ko da je drugam usmerjen, njegov duh pa odsonen in zaposlen z neznanimi rečmi, da sanja o neznanih radostih, da je prevzet od neznanih strasti. Kaj je si jalo iz njegovih oči, ko se je obrnil v njeno vprašajočo krenjanje? S čim je bila napolnjena njegova notranjost tako, da če je hotela prelitri vročo vsebino svoje ljubeče duši v njego dušo, je polnila zvrhano čašo?

Takšna vprašanja so tiela v podzavesti, ali sčasoma so dobivala določnešo sliko. Nekega dne si je rekla:

"Morda se je naučil živeti sam. Ni imel kdaj, privaditi se skupnemu življenju."

Sicer pa ni bila docela gotova, če se morda ne moti. Zakonska slika, ki jo je preživila od časa svojega ozdravljenja, ni bila prav nič podobna slikici, ki jo je naslikala v deklinskih sanjih. Toda ali je bil kdaj družen? Ni vedela. Samo toliko je bilo gotovo, da je imela zdaj dovolj časa primerjati sanje in resničnost.

Tega prej ni bilo. Prva doba skupnega življenja je bila prav tako ko sanje, iz katerih jo je nemilo prebudila bolezen. V bolezni ji ni bilo mar, da bi natancanje proučevala tok dogodkov in pojavov, ki so jo pozneje naganjali k vprašanju, ki je bilo z vsakim naslednjim dnem določnejše. Vprašanje je izviralo iz vznemirjenosti, ki sililo na dan v tisočer priložnosti, vselej pa jo je pomirilo zaupanje, ki je bila nasmejana vodnica njenega bitja.

Njen zaupanje je bilo potrjeno s tem, ker se je včasih domisli in se delal, ko da sprejema z veseljem njenje ljubezen in vdanost.

Toda notranji dvomi so se pri tem le na pol polegli, ker si je pač sama želela izrazov ljubezen in vdanosti.

Poznala je njihovo opojno mikavost iz kratke dobe plameteče strasti v prvih zakonskih dnevih; takrat je oba potegnilo v vrtinec in pohlepno, v velikih zalogajih in požirkah sta uživala svojo čutnost; zdaj je bilo, ko da samo prežuje vse v načini snedene kose sreče.

Ni našla v njih to, po čemer je hrepnela, ne da bi mogla povedati, kaj ji manjka. Večkrat je bila sama nasejje zemlje in si očitala, da je muhasta. Prepričevala se je, da je prekomerno delo vzrok njegove mladosti, kakor je imenovala njegovo izpremembo v trenutkih nežnega, neutenčnega hrepnenja.

To trajalo kajpak samo do konca pisemskih stikov med boleznjijo. Njen živa in priliznjena osebnost je moralu nujno trčiti v resnično življenju na to treznost. Vprašanja dvomov so zasipala s pepelom iskre njene pravčevi, in pa kakor bi hotel drugam zasukati neprjetno stvar, jo zaviti v mnogočico ravnočasnih besed. Poslušala je, toda zdelo se ji je nezanimivo, kar je zdaj pripovedoval. Neprestano je čakala na nekaj drugega.

"Dva meseca," je zašepetal sama zase.

Vojak je začel nato obširno pripravljati podrobnosti o tem, kako sta se vozila skupaj v vlaiku, spala pod istim šotorom in ležala bok ob boku v zakopih. Govoril je hitro, kakor bi se, da bi ga utegnila pretrgati o nepravčevi času, in pa kakor bi hotel drugam zasukati neprjetno stvar, jo zaviti v mnogočico ravnočasnih besed. Poslušala je, toda zdelo se ji je nezanimivo, kar je zdaj pripovedoval. Neprestano je čakala na nekaj drugega.

"Dva meseca," je zašepetal sama zase.

Dva meseca sta pretekla brez nje, ona pa je živila, hodila, govorila, jedla.

Kako se je to zgodilo?

Na ozadju meglenih vojakovih besed je razdevalo plameneče pisanje resničnosti. Nek vrok njegove izpremembe je zdaj pripovedoval. Neprestano je čakala na nekaj drugega.

"Dva meseca," je zašepetal sama zase.

Dva meseca sta pretekla brez nje, ona pa je živila, hodila, govorila, jedla.

V slučaju, da je od strani upravnosti kakšna pomena, nas takoj obvestite, da se izstavil Z bratskim pozdravom

ZA UPRAVO "PROSVETE"

CENE LISTU SO:

Za Združ. države in Kanado \$8.50

1 tednik in..... \$8.50

2 tednika in..... 5.50

3 tednika in..... 4.40

4 tednika in..... 3.20

5 tednikov in..... 2.00

Za Evropo je..... \$11.00

Priljubljeni spodnji kupon, priložite potrebno vnosno denarja ali

Money Order v pismu in si naročite Prosveto, ki je na voljo lastniku.

Prijeti so zmoži le ona člane in društva, ki to dovolijo in ki vse

ali stanujejo na enom in istem naslovu.

V nobenem slučaju ne več kot 5 tednikov

Pojasnilo—Vselej kakor hitro kateri teh članov, ki so prijeti, preneta, bili član SNPJ, ali če se preseli prod od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz določne družine, ki je takoj skupno naročena na dnevniki Prosveto, to takoj naznaniti upravnemu listu, in obenem doplačati določno vnosno datum za to vnosno naročniku ali pa ustaviti dnevniki.

PROSVETA, SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago 22, Illinois

Prijeti so zmoži le ona člane in društva, ki to dovolijo in ki vse

ali stanujejo na enom in istem naslovu.

1) Ime.....